

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**Приложение
към Заповед №:РД 09 - 37/ 11.01.2005г.**

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

за провеждане на държавни изпити за придобиване първа степен на
професионална квалификация

**ПРОФЕСИЯ: код № 623060 РАБОТНИК В ГОРСКОТО
СТОПАНСТВО**

**СПЕЦИАЛНОСТ: код № 6230601 Лесокултурни дейности
код № 6230602 Дърводобив
код № 6230603 Дивечовъдство
код № 6230604 Билкарство**

София, 2004 година

СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

- Цел на изпитната програма.
- Професионални компетенции и критерии за оценяването им.
- Тематични области, учебни предмети и учебно съдържание, въз основа на което се формират професионалните компетенции.
- Видове държавни изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация.
- Изпитни теми и план - тезис на учебното съдържание.
- Система за оценяване.
- Литература.
- Авторски колектив.

I. ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и практика на професията за придобиване първа квалификационна степен на професионална квалификация по професия **623060. РАБОТНИК В ГОРСКОТО СТОПАНСТВО** за специалностите: **6230601. Лесокултурни дейности, 6230602. Дърводобив, 6230603. Дивечовъдство, 6230604. Билкарство.**

С държавните изпити по теория и практика на професията се извършва проверка и оценка на професионалните компетенции.

Изпитната програма цели да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции, изискващи се за придобиване първа степен на професионална квалификация.

Изпитната програма е разработена на основание на ЗНП, ЗПОО, ЗСООМ и действащите учебни планове и програми за специалността.

II. ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕТО ИМ

ПРОФЕСИОНАЛНИ КОМПЕТЕНЦИИ

Професионални компетенции – теоретични и практически	Тежест на компетенциите в %
<ul style="list-style-type: none">• Познава, прилага и спазва нормативната уредба, условията за здравословен и безопасен труд и опазване на околната среда.	10
<ul style="list-style-type: none">• Познава и прилага различните методи на семейбирането, разсадниковото производство на фиданки и създаването на горските култури в зависимост от дървесния вид и условията на месторастене.	20
<ul style="list-style-type: none">• Прилага знания за развитието и опазването на новосъздадените горски култури.	10
<ul style="list-style-type: none">• Познава и прилага различните технологии при сечта и извоза на дървените материали, машините и съоръженията, използвани при механизацията на горското стопанство, спазвайки необходимите мерки за безопасност.	20
<ul style="list-style-type: none">• Познава биоecологичните особености на горските плодове и билки и тяхното предназначение в народната медицина и като храна за човека.	15
<ul style="list-style-type: none">• Познава биоecологичните особености, методите за развъждане и опазването на дивеча и рибите, обект на лов.	15
<ul style="list-style-type: none">• Спазва правилата за стопанисване и ползване на дивеча и рибата.	10

**III. ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ, УЧЕБНИ ПРЕДМЕТИ И УЧЕБНО
СЪДЪРЖАНИЕ, ВЪЗ ОСНОВА НА КОЕТО СЕ ФОРМИРАТ
ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КОМПЕТЕНЦИИ**

Учебни предмети. Учебно съдържание	План – тезис на учебното съдържание
1.Ботаника	
1.1.Морфология и анатомия на растенията	<ul style="list-style-type: none"> - растителна клетка-форма и големина; - видове растителни тъкани; - вегетативни органи-същност, значение; - генеративни органи - същност и значение; - опрашване и оплождане; - фотосинтеза - значение; - дишане при растенията;
1.2.Физиология на растенията	<ul style="list-style-type: none"> - воден режим; - хранене на растенията; - транспирация; - растеж, развитие и размножаване на растенията; - екологични фактори и тяхното значение;
1.3.Екология на растенията	<ul style="list-style-type: none"> - горско-растително райониране на България; - нисши растения; - мъхове и папратовидни; - едноседелни растения;
1.4.Систематика на растенията	<ul style="list-style-type: none"> - двуседелни растения.

2.Основи на горскостопанските дейности	
2.1 ЛЕСОКУЛТУРНА ДЕЙНОСТ	
2.1.1.Горско семепроизводство	<ul style="list-style-type: none"> - зрелост и събиране на шишарки, плодове и семена от горскоплодни и храстови видове; - начини за бране и събиране на шишарки, плодове и семена; - семенно производство на горски фиданки; - начини и схеми за залесяване;
2.1.2.Горски разсадници	<ul style="list-style-type: none"> - отгледни грижи в семенищата след засяване; - вегетативно производство на посадъчни материали. - производство на фиданки чрез зимни стъблени резници и зелени (летни) стъблени резници; - подготовка на почвата за залесяване; - методи на садене;
2.1.3.Създаване на горски култури	<ul style="list-style-type: none"> - методи на сеене; - грижи за създадените култури.
2.2. ДЪРВОДОБИВ	
2.2.1. Машини за сеч и първична обработка	<ul style="list-style-type: none"> - бензиномоторни верижни триони; - подготовка и поддръжка; - машини за кастрене на клоните;
2.2.2. Подемно-транспортни машини и съоръжения	<ul style="list-style-type: none"> - предназначение и класификация на подемно-транспортните машини; - елементи на подемно -транспортните машини; - машини и съоръжения за безрелсов транспорт на дървените материали; - видове трактори; - прикачни приспособления и съоръжения;
2.3. ДИВЕЧОВЪДСТВО	
2.3.1. Стопанисване на дивеча	<ul style="list-style-type: none"> - създаване убежища на дивеча; - ловно-стопанско бонитиране; - устройство на ловно-стопански единици.
2.4. ГОРСКИ ПЛОДОВЕ И БИЛКИ	
2.4.1. Горски плодове	<ul style="list-style-type: none"> - значение на плодовете; - устройство; - време и начини за събиране; - приложение;
2.4.2. Горски билки	<ul style="list-style-type: none"> - значение на билките; - биология и морфология на билките; - сушене и преработване; - приложение.

IV.ВИДОВЕ ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

Държавните изпити за придобиване първа степен на професионална квалификация по професия **623060. РАБОТНИК В ГОРСКОТО СТОПАНСТВО** за специалности: **6230601. Лесокултурни дейности, 6230602. Дърводобив, 6230603 Дивечовъдство, 6230604. Билкарство** са два:

➤ **Държавен изпит по теория на специалността** - писмена разработка на изпитна тема от учебното съдържание от задължителната професионална подготовка с продължителност 4 астрономически часа.

На базата на учебното съдържание от учебните предмети от раздел Б-задължителна професионална подготовка на учебния план, са определени изпитните теми. Те са съобразени с професионалните компетенции, които учениците се изисква да придобиват в процеса на обучение по професията.

За провеждане на **държавния изпит по теория** на специалността се подготвят **изпитни билети**. **Изпитният билет** съдържа наименованието на **изпитната тема** и план–тезиса на учебното съдържание.

Изпитният билет се изтегля в деня, определен за изпита и е един за всички ученици, обучавани по специалността в училището.

За подготовка за държавен изпит по теория на специалността на учениците се предоставят материали по т.3.3 и използваната литература.

➤ **Държавен изпит по практика на специалността** – провежда се чрез изпълнение на индивидуални практически задания.

С държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват практическите компетенции, изискващи се за първа степен на професионална квалификация.

Индивидуалните практически задания се разработват от училището. Те трябва да са съобразени с критериите за оценка, определени с тази изпитна програма.

У. ИЗПИНИ ТЕМИ И ПЛАН - ТЕЗИС НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ

СПЕЦИАЛНОСТ : 6230601. ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ

Изпитна тема № 1: Зрелост и събиране на шишарки, плодове и семена от горскоплодни и храстови видове

План-тезис на учебното съдържание:

- Зрелост на горските плодове и семена.
- Състояние на суровината. Срокове за узрявяне, бране и събиране.
- Начини за бране и събиране на шишарки, плодове и семена.

Критерии за оценяване на изпитна тема №1	Максимален брой точки 100
• Определя състоянието на суровината при узряването ѝ.	30
• Посочва сроковете за бране и събиране на шишарки, плодове и семена от основните дървесни и храстови видове.	30
• Познава съвременните средства за бране и събиране на суровината.	30
• Знае правилата за безопасни условия на труд.	10

Изпитна тема № 2: Семено производство на горски фиданки

План-тезис на учебното съдържание:

- Предпосевна подготовка на семената.
- Посевни схеми и норми.
- Отгледни грижи след посев.

Критерии за оценяване на изпитна тема №2	Максимален брой точки 100
• Обяснява методите за предпосевна подготовка на семената от основните иглолистни и широколистни видове.	20
• Посочва сезоните за посев в горските разсадници.	10
• Предлага посевни схеми и оптимална дълбочина и гъстота на засяване.	40
• Описва отгледните работни дейности след посев.	30

Изпитна тема № 3: Вегетативно производство на фиданки

План-тезис на учебното съдържание:

- Производство на фиданки чрез зимни стъблени резници.
- Производство на фиданки чрез зелени (летни) стъблени резници.

Критерии за оценяване на изпитна тема №3	Максимален брой точки 100
• Знае изискванията за добив на топови резници.	20
• Разбира и обяснява агротехниката и технологията за производство на топови резници.	40
• Посочва оптимални срокове за добив на зелени резници.	10
• Описва засаждането на зелените резници в оранжерии.	30

Изпитна тема № 4: Подготовка на почвата за залесяване

План-тезис на учебното съдържание:

- Предварителна подготовка на почвата.
- Подготовка на почвата непосредствено преди залесяването.
- Опростена (намалена) подготовка на почвата.

Критерии за оценяване на изпитна тема №4	Максимален брой точки 100
• Разбира и обяснява основните методи на почвоподготовка.	60
• Посочва схеми за изготвяне на ръчни тераси и площадки.	30
• Описва подходящите месторастения за опростена подготовка на почвата.	10

Изпитна тема № 5: Методи на сеене

План-тезис на учебното съдържание:

- Сеене в плугови бразди.
- Сеене в гнезда.
- Сеене в копки.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Познава основните методи на сеене.• Предлага посевни схеми.• Посочва оптимална дълбочина на засяване.• Знае сезоните на сеене.	40 30 20 10

Изпитна тема № 6: Методи на садене

План-тезис на учебното съдържание:

- Садене на фиданки с открита коренова система.
- Садене на фиданки със закрыта коренова система.
- Сезони за садене.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Знае основните правила и технически изисквания при саденето;• Познава инструментите и техниката за садене;• Разбира и обяснява методите на садене;• Посочва подходящите сезони за садене.	30 20 40 10

Изпитна тема № 7: Грижи за създаване култури

План-тезис на учебното съдържание:

- Плевене и разрохкване.
- Попълване на култури.
- Опазване на културите.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Описва последователните мероприятия за отглеждане на културите.	60
<ul style="list-style-type: none">• Посочва случаите, в които културите се попълват.	20
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява необходимите грижи за опазване на културите.	20

Изпитна тема № 8: Морфология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове растителни тъкани и значението им.
- Видове растителни органи и значението им.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Изброява видовете растителни тъкани.	10
<ul style="list-style-type: none">• Посочва най-важните функции на отделните тъкани.	30
<ul style="list-style-type: none">• Изброява видовете растителни органи.	10
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява разликите между вегетативните и генеративни органи.	25
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението на отделните видове органи.	25

Изпитна тема № 9: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Фотосинтеза.
- Хранене на растенията.
- Транспирация.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки 100
• Обяснява значението на процеса фотосинтеза.	20
• Посочва същността на фотосинтезата.	30
• Изброява различните начини на хранене при растенията.	25
• Обяснява същността и значението на транспирацията.	25

Изпитна тема № 10: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Дишане.
- Растеж и развитие при дървесните растения.
- Размножаване при дървесните растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки 100
• Обяснява значението и същността на процеса дишане.	30
• Посочва същността на процесите растеж и развитие, както и разликите между тях.	40
• Изброява различните начини на размножаване при растенията.	30

Изпитна тема № 11: Систематика на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Нисши и висши растения.
- Едноседелни и двуседелни растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността и различията между нисшите и висши растения.	50
<ul style="list-style-type: none">• Изброява същността и различията между едноседелните и двуседелни растения.	50

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230602. ДЪРВОДОБИВ

Изпитна тема № 1: Рязане на дървесината

План-тезис на учебното съдържание:

- Елементи на резаца.
- Движения и скорости при рязането.
- Сила на рязане.
- Специфично съпротивление при рязане.
- Видове елементарно рязане.
- Фактори, обуславящи специфичното съпротивление.
- Видове триони.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Описва елементи на резаца.	15
<ul style="list-style-type: none">• Познава движенията и скоростите при рязането.	15
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява силата на рязане.	15
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява специфичното съпротивление при рязане.	15
<ul style="list-style-type: none">• Познава видовете елементарно рязане.	10
<ul style="list-style-type: none">• Описва факторите, обуславящи специфичното съпротивление.	15
<ul style="list-style-type: none">• Познава видовете триони.	15

Изпитна тема № 2: Механизирани дърводобивни машини

План-тезис на учебното съдържание:

- Класификация на моторните верижни триони.
- Елементи на моторните триони.
- Механизми при моторните триони.
- Системи при моторните триони.
- Видове бензиномоторни триони.
- Видове електромоторни триони.
- Производителност на моторните триони.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Познава класификацията на моторните верижни триони.• Описва елементите на моторните триони.• Описва механизмите при моторните триони.• Описва системите при моторните триони.• Видове бензиномоторни триони.• Видове електромоторни триони.• Знае производителността на моторните триони.	<p>10</p> <p>10</p> <p>15</p> <p>15</p> <p>20</p> <p>15</p> <p>15</p>

Изпитна тема № 3: Машини и съоръжения за близък транспорт

План-тезис на учебното съдържание:

- Специализирани трактори. Видове.
- Универсални трактори. Видове.
- Технологично оборудване.
- Прикачни съоръжения и приспособления.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Специализирани трактори. Видове.• Универсални трактори. Видове.• Технологично оборудване.• Прикачни съоръжения и приспособления.	<p>30</p> <p>30</p> <p>20</p> <p>20</p>

Изпитна тема № 4: Машини и съоръжения за товаро-разтоварна дейност

План-тезис на учебното съдържание:

- Класификация на подемно-транспортните машини.
- Елементи на подемно-транспортните машини.
- Теглителни органи.
- Лебедки. Устройство и видове.
- Автомобилни кранове.
- Челюстни трактори и автомобилни товарачи.
- Транспортъори и елеватори.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки 100
• Класифицира подемно-транспортните машини.	10
• Описва елементите на подемно-транспортните машини.	15
• Описва теглителните органи.	10
• Описва устройството и видовете лебедки.	15
• Описва видовете автомобилни кранове.	15
• Описва челюстните трактори и автомобилни товарачи.	15
• Описва транспортъори и елеватори.	20

Изпитна тема № 5: Морфология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове растителни тъкани и значението им.
- Видове растителни органи и значението им.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки 100
• Изброява видовете растителни тъкани.	10
• Посочва най-важните функции на отделните тъкани.	30
• Изброява видовете растителни органи.	10
• Обяснява разликите между вегетативните и генеративни органи.	25
• Обяснява значението на отделните видове органи.	25

Изпитна тема № 6: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Фотосинтеза.
- Хранене на растенията.
- Транспирация.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението на процеса фотосинтеза.	20
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността на фотосинтезата.	30
<ul style="list-style-type: none">• Изброява различните начини на хранене при растенията.	25
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява същността и значението на транспирацията.	25

Изпитна тема № 7: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Дишане.
- Растеж и развитие при дървесните растения.
- Размножаване при дървесните растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението и същността на процеса дишане.	30
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността на процесите растеж и развитие, както и разликите между тях.	40
<ul style="list-style-type: none">• Изброява различните начини на размножаване при растенията.	30

Изпитна тема № 8: Систематика на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Нисши и висши растения.
- Едноседелни и двуседелни растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността и различията между нисшите и висши растения.	50
<ul style="list-style-type: none">• Изброява същността и различията между едноседелните и двуседелни растения.	50

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230603. ДИВЕЧОВЪДСТВО

Изпитна тема № 1: Условия за развъждане на дивеча. Видове местообитания

План-тезис на учебното съдържание:

- Условия за развъждане на дивеча на свобода.
- Условия за развъждане на дивеча по клетъчен начин.
- Условия за развъждане на дивеча в заградена площ.
- Условия за развъждане на дивеча комбинирано.
- Горски местообитания.
- Открити местообитания.
- Водни местообитания.
- Преходни местообитания.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Описва условията за развъждане на дивеча на свобода.	20
<ul style="list-style-type: none">• Описва условията за развъждане на дивеча по клетъчен начин.	15
<ul style="list-style-type: none">• Описва условията за развъждане на дивеча в заградена площ.	10
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява условията за развъждане на дивеча комбинирано.	10
<ul style="list-style-type: none">• Описва горските местообитания.	20
<ul style="list-style-type: none">• Описва откритите местообитания.	10
<ul style="list-style-type: none">• Описва водните местообитания.	10
<ul style="list-style-type: none">• Описва преходните местообитания.	5

Изпитна тема № 2: Подобряване на хранителната база на дивеча

План-тезис на учебното съдържание:

- Подобряване на съществуващата естествена хранителна база.
- Създаване на нови дивечови ниви и ливади.
- Видаве фуражи и минерални вещества за подхранване.
- Добиване и съхраняване на фуражите за подхранване.
- Дажби, необходими за подхранване на дивеча (основни полезни видове дивеч).

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки 100
• Подобряване на съществуващата естествена хранителна база.	20
• Създаване на нови дивечови ниви и ливади.	25
• Видове фуражи и минерални вещества за подхранване.	20
• Добиване и съхраняване на фуражите за подхранване.	25
• Дажби, необходими за подхранване на дивеча (основни полезни видове дивеч).	10

Изпитна тема № 3: Изграждане на съоръжения за подхранване на дивеча

План-тезис на учебното съдържание:

- Избор на места за изграждане на съоръжения.
- Изграждане на хранилки за едър дивеч.
- Изграждане на хранилки за дребен дивеч.
- Изграждане на съоръжения за подхранване – солища и др.
- Организация на подхранването.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки 100
• Описва начина за избор на места за изграждане на съоръжения.	20
• Обяснява начините за изграждане на хранилки за едър дивеч.	25
• Описва начините за изграждане на хранилки за дребен дивеч.	25
• Обяснява как се изграждат съоръженията за подхранване – солища и др.	10
• Описва организацията на подхранването.	20

Изпитна тема № 4: Екипировка при работа и правила за безопасност

План-тезис на учебното съдържание:

- Екипировка при работа.
- Правила за безопасност при работа.
- Видове инструктажи.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Познава екипировката при работа.	30
<ul style="list-style-type: none">• Знае правилата за безопасност при работа.	40
<ul style="list-style-type: none">• Знае видовете инструктажи.	30

Изпитна тема № 5: Морфология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове растителни тъкани и значението им.
- Видове растителни органи и значението им.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Изброява видовете растителни тъкани.	10
<ul style="list-style-type: none">• Посочва най-важните функции на отделните тъкани.	30
<ul style="list-style-type: none">• Изброява видовете растителни органи.	10
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява разликите между вегетативните и генеративни органи.	25
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението на отделните видове органи.	25

Изпитна тема № 6: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Фотосинтеза.
- Хранене на растенията.
- Транспирация.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението на процеса фотосинтеза.	20
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността на фотосинтезата.	30
<ul style="list-style-type: none">• Изброява различните начини на хранене при растенията.	25
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява същността и значението на транспирацията.	25

Изпитна тема № 7: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Дишане.
- Растеж и развитие при дървесните растения.
- Размножаване при дървесните растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява значението и същността на процеса дишане.	30
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността на процесите растеж и развитие, както и разликите между тях.	40
<ul style="list-style-type: none">• Изброява различните начини на размножаване при растенията.	30

Изпитна тема № 8: Систематика на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Нисши и висши растения.
- Едноседелни и двуседелни растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността и различията между нисшите и висши растения.	50
<ul style="list-style-type: none">• Изброява същността и различията между едноседелните и двуседелни растения.	50

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230604. БИЛКАРСТВО

Изпитна тема № 1 Биологични особености на горско-плодните видове

План-тезис на учебното съдържание:

- Изброяване на по- често срещашите се горско-плодни видове.
- Описание на по - често срещашите се горско-плодни видове.
- Устройство на горските плодове.
- Срокове за събиране и узряване.
- Начини за събиране на горски плодове.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Изброяване на по - често срещашите се горско-плодни видове.	10
<ul style="list-style-type: none">• Описание на по - често срещашите се горско-плодни видове.	30
<ul style="list-style-type: none">• Описва устройството на горските плодове.	30
<ul style="list-style-type: none">• Знае сроковете за събиране и узряване.	20
<ul style="list-style-type: none">• Познава начините за събиране на горски плодове.	10

Изпитна тема № 2: Сушене на горско-плодните видове

План-тезис на учебното съдържание:

- Подготовка на суровината за сушене.
- Начини за сушене.
- Видове сушилни.
- Замразяване на горски плодове.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Описва подготовката на суровината за сушене.	10
<ul style="list-style-type: none">• Изброява начините за сушене.	20
<ul style="list-style-type: none">• Описва различните видове сушилни.	60
<ul style="list-style-type: none">• Обяснява начините за замразяване на горските плодове.	10

Изпитна тема № 3: Приложение на горско-плодните видове за храна на човека

План-тезис на учебното съдържание:

- Преработка на горските плодове.
- Приложение на горските плодове за приготвяне на сладка, мармалади, компоти, нектари и други.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Описва начините за преработката на горските плодове.	60
<ul style="list-style-type: none">• Описва начините за приготвяне на сладка, мармалади, компоти, нектари и други.	40

Изпитна тема № 4: Горски билки

План-тезис на учебното съдържание:

- Горски билки.
- Биологични и морфологични особености на билките.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки 100
• Изброява по-често срещаните се горски билки.	30
• Описва биологичните и морфологичните особености на билките.	70

Изпитна тема № 5: Сушене и съхраняване на билките

План-тезис на учебното съдържание:

- Време и начини за сушене.
- Сушене при естествени условия.
- Видове сушилни.
- Съхраняване на билките.
- Изисквания към помещенията за съхраняване на билките.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5	Максимален брой точки 100
• Описва времето и начините за сушене.	20
• Обяснява правилата за сушене при естествени условия.	20
• Обяснява видовете сушилни.	20
• Описва правилата за съхраняване на билките.	20
• Изброява изискванията към помещенията за съхраняване на билките.	20

Изпитна тема № 6: Приложение на билките в нетрадиционната медицина

План-тезис на учебното съдържание:

- Приготвяне на чай.
- Приготвяне на отвари и запарки.
- Приготвяне на тинктури и мехлеми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Максимален брой точки 100
• Описва начините за приготвяне на чай.	30
• Описва начините за приготвяне на отвари и запарки.	40
• Описва начините за приготвяне на тинктури и мехлеми.	30

Изпитна тема № 7: Морфология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Видове растителни тъкани и значението им.
- Видове растителни органи и значението им.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки 100
• Изброява видовете растителни тъкани.	10
• Посочва най-важните функции на отделните тъкани.	30
• Изброява видовете растителни органи.	10
• Обяснява разликите между вегетативните и генеративни органи.	25
• Обяснява значението на отделните видове органи.	25

Изпитна тема № 8: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Фотосинтеза.
- Хранене на растенията.
- Транспирация.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки 100
• Обяснява значението на процеса фотосинтеза.	20
• Посочва същността на фотосинтезата.	30
• Изброява различните начини на хранене при растенията.	25
• Обяснява същността и значението на транспирацията.	25

Изпитна тема № 9: Физиология на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Дишане.
- Растеж и развитие при дървесните растения.
- Размножаване при дървесните растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки 100
• Обяснява значението и същността на процеса дишане.	30
• Посочва същността на процесите растеж и развитие, както и разликите между тях.	40
• Изброява различните начини на размножаване при растенията.	30

Изпитна тема № 10: Систематика на растенията

План-тезис на учебното съдържание:

- Нисши и висши растения.
- Едноседелни и двуседелни растения.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки 100
<ul style="list-style-type: none">• Посочва същността и различията между нисшите и висши растения.	50
<ul style="list-style-type: none">• Изброява същността и различията между едноседелните и двуседелни растения .	50

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230601. ЛЕСОКУЛТУРНИ ДЕЙНОСТИ

Изпитна тема № 1: Да се извърши подходяща агротехника и технология за отглеждане на семенищни фиданки в горски разсадник.

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да оформя лехи и да открива посевни бразди.
- Да засява семена с оптимална гъстота на подходяща дълбочина.
- Да извършва основни отгледни дейности след посев.

Изпитна тема № 2: Да се извърши подготовка на почвата и залесяване в определен район

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да оформя ръчни тераси и площадки на подходящ терен.
- Да засява семена от горски видове.
- Да засажда фиданки с подобрения меч на Колесов.

Изпитна тема № 3: Да се отгледат култури, създадени при определени условия на месторастене

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да извършва ръчно окопаване.
- Да оформя минерализовани ивици за предпазване от пожари.
- Да прави огради от подръчни материали.

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230602. ДЪРВОДОБИВ

Изпитна тема № 1: Сеч и първична обработка

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да подготвя работното място.
- Да приготвя горивна смес.
- Да спазва определена последователност на операциите.
- Да прави избор на подходящи инструменти за всяка операция.
- Да използва работно облекло и спазва техниката на безопасност.

Изпитна тема № 2: Поваляне на стоящо дърво

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да избере правилна посока за поваляне.
- Да подготви работното място.
- Да направи правилен засек.
- Да спазва техниката на поваляне.
- Да предприеме мерки за безопасност.

Изпитна тема № 3: Оразмеряване на повалено дърво

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да определи посока за оразмеряване на дървото.
- Да определи подходящи инструменти.
- Да подготви моторния трион за работа.
- Да спазва техниката на безопасност при разкрояване на стъблото.
- Да познава приборите и апаратите за поддръжка.

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230603. ДИВЕЧОВЪДСТВО

Изпитна тема №1: Организация за създаване на дивечови ниви и ливади

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да прави избор на място за създаване на дивечови ниви и ливади.
- Да огражда дивечови ниви и ливади.
- Да знае начините за засяване и оран на дивечови ниви и ливади.
- Да опазва дивечовите ниви и ливади.
- Да прибира и съхранява фуража.

Изпитна тема № 2: Подхранване на дивеча

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да определя броя хранодни за основните видове едър дивеч (благороден елен, елен лопатар, сърна, дива свиня и др.).
- Да определя необходимото количество фураж (груб, концентриран и сочен) за основните видове.
- Да определя минералните вещества за основните видове дивеч.
- Да определя необходимия брой съоръжения за подхранване на дивеча.

СПЕЦИАЛНОСТ: 6230604. БИЛКАРСТВО

Изпитна тема № 1: Разпознаване и описание на горско-плодните видове

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да знае по-често срещащите се горско-плодни видове.
- Да разпознава горско-плодните видове.
- Да описва видовете.
- Да изготвя хербарийни материали.

Изпитна тема № 2: Описание на горските билки

При разработване на задачата ученикът трябва да умее:

- Да изброява по-често срещащите се горски билки.
- Да разпознава горските билки.
- Да описва билките.
- Да изготвя хербарийни материали.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРАКТИЧЕСКИЯ ИЗПИТ

1. Спазване на условията за здравословен и безопасен труд и използване на лични предпазни средства – 15 т.
2. Умения за правилна оценка на конкретната ситуация на терена и обосноваване на използваните методи – 20 т.
3. Познаване, правилно боравене и практическа приложимост на инструментите и помагалата – 15 т.
4. Вярно и точно измерване на фактическите данни от терена и последващите ги изчисления – 25 т.
5. Точност, прецизност и последователност на работните операции при използване на методи за решаване на практическата задача – 25 т.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ ПЪРВА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

1. Системата за оценяване на държавните изпити за придобиване на професионална квалификация е точкова. Максималният брой точки за оценяване на всяка изпитна тема и на всяко индивидуално практическо задание е по 100 точки.
2. Оценяването на всяка изпитна тема се извършва по критериите към нея, определени в изпитната програма.
3. Оценяването на всяко индивидуално практическо задание се извършва по критериите, които са разработени на базата на националните критерии, определени в изпитната програма.
4. Всеки член на съответните изпитни комисии, включително председателите, преглеждат и оценяват разработените изпитни теми, преглеждат и оценяват индивидуалните практически задания и изслушват защитите им и вписват определения от тях брой точки в съответния индивидуален протокол.
5. Реалният брой точки от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява като средноаритметичен брой от точките на всички членове на съответните изпитни комисии.
6. На всяка изпитна тема се поставя рецензия и реалният брой точки, с които тя е оценена и под които се подписват всички членове на комисията.
7. В индивидуалните практически задания се изписва реалният брой точки, под които се подписват всички членове на комисията.

8. Цифровата оценка с точност до 0,01 от държавните изпити по теория и практика на професията се изчислява по формулата:

$$\text{ЦИФРОВА ОЦЕНКА} = 6 \times \text{РЕАЛЕН БРОЙ ТОЧКИ} / 100$$

9. Цифровите оценки се вписват в протоколите за резултатите от държавния изпит по теория на професията и от държавния изпит по практика на професията.
10. Цифровите оценки се обявяват най-късно до пет дни след приключване на изпитите.

VI. ЛИТЕРАТУРА

№	Наименование	Автори	Издателство
1.	Ботаника с дендрология – 1 част	Ташев Коларов	Земиздат 1992
2.	Горски култури	Коемджиева, Бузов	Матком 2002
3.	Ловно стопанство Дивечовъдство Рибовъдство	Н. Ботев Н. Нинов И. Колев Ц. Цветков	Земиздат 1989 Второ издание 1993
4.	Механизация на горското стопанство и дърводобива	Н. Статков Г. Гунев Т. Цанов	Земиздат 1988
5.	Основи на лесоползването	Е. Енчев П. Костов	Земиздат 1987

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Незабравка Евтимова, МОН
2. инж. Стефан Шулев – ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград
3. инж. Цветан Чечев - ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград
4. инж. Мария Коемджиева – ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград
5. инж. Христо Белухов- ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград
6. инж. Васил Шулев- ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград
7. инж. Радост Цакова- ПГГС, „Христо Ботев”, гр. Велинград